

ὕψηλαί ἀφοσιώσεις τὴν ἡλέντριζον.

Ἄλλως τε, ἦτο διὰ τὸ κόμμα δ-παδὸς σπουδαία καὶ διὰ τὴν θέσιν, ἣν κατεῖχε, καὶ διὰ τὴν ἐπιρροήν, ἣν ἐ-χαρήγει αὐτῇ ἡ ὠραιότης της, καὶ διὰ τὴν παρουσίαν της, ἣν προσήνεγκεν ἐ-λευθερίας εἰς ὑπερσίαν τῶν ἰδεῶν.

Ἐν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐράνη με-ταμορφώθησα.

Ἀχρὶ τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ ἐπεδεί-κνυε τὰς φιλελευθέρους αὐτῆς ἰδέας, καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐξεπλήσσοντο μεγάλως ἀ-κούοντες ἐν τῇ αἰθούσῃ τοῦ πρίγκιπος Κρυλώφ θεωρίας τόσῃ ἀνατρεπτικῇ. Ἐγὼ δὲ, ὡς περὶ παντός τοῦ προερχο-μένου ἐξ εὐειδοῦς γυναικός. Αὐτὸς ὁ πρίγκιψ οὐδεμίαν ἀπέδιδε σπουδαιό-τητα εἰς τὰς νεανικὰς ταύτας ἐξάψεις τῆς θυγατρὸς του καὶ διεσκέδαζεν ἀ-κούων αὐτὴν λαλοῦσαν τὴν ἐπαναστατι-κὴν γλῶσσαν.

Ἀλλ' ἀφοῦ ἐμνήθη εἰς τὴν ἐταιρίαν, ἡ Βάνδα κατέστη συνετὴ, ὑποκρίτρια μάλιστα. Ἐμαθε νὰ βολιδοσκοπῇ τοὺς ἄλλους, χωρὶς αὐτὴ οὐδὲν ν' ἀποκαλύ-πτῃ.

— Πιστεύω, ἀνέκραξεν ἡ Κατία, ὅτι ἡ Βάνδα ἐπιλείψει τὸν μεταμορ-φισμὸν της, ὅτι εἶσαι ὠραιότερα ἐπὶ ὑπὸ τὴν ἀνδρικὴν αἰτὴν ἐνδυμασίαν, ἢ φέρουσα τοῦ χοροῦ τὸ ἐνδυμα. Ἰδὲ εἰς τὸν καθρέπτην πόσον εἶσαι ἀξιοαλάτρευ-τη.

— Δὲν ἔχω καιρὸν, εἶπεν ἡ Βάνδα. Φέρουσα πῖλον ἐξ ἀστραγαλίου καλύ-πτοντα τὴν ἀφρονὴν κόμην της, εἶχε περιβληθῇ κορδούκαν ἐκ δέρματος προ-βάτου. Ζώνη κερκασία χρυσῷ κεντημένη ἐσοφίγγε κατὰ τὴν ὀσφύν τὴν κορδού-καν. Εἰς τὴν πλευράν αὐτῆς ἐλαμπεν ἡ γεγλυμμένη λαβὴ ἐγχειριδίου. Ὑ-ποδήματα δὲ ἐκ κτυπημένου μαλλίου προερύλαττον τοὺς πόδας αὐτῆς κατὰ τοῦ φύγου.

Τὸ ὕψλλον αὐτῆς ἀνάστημα καθίστα κομφοτέραν ἐπὶ τὴν ἐθνικὴν ταύτην ἐν-δυμασίαν.

Ἡ Κατία περιετυλίχθη εἰς πιδῆρον διφθέραν, καὶ ἔθετο ἐπ' αὐτῆς διτθέρινον πῖλον.

— Ἰδοὺ εἶμαι ἑτοιμὸς, εἶπεν ἡ Βάν-δα, εἴται βεβία ὅτι ὁ Φαίδωρος περι-μένει εἰς τὴν γωνίαν τῆς κρηπίδος.

— Ἀπὸ μίᾶς καὶ ἐπέκεινα ὥρας.

— Λοιπὸν, σὲ ἀφίνω εἰς τὸν κύκλον, ἐγὼ δὲ μεταβαίνω ὅπου μὲ περιμέ-νουσι.

Ἡ Κατία, ἡ μύσασα αὐτὴν, ἤγγει-τὶς περιέμενε τὴν Βάνδαν.

— Βίξούρεις ὅτι δὲν δύνασαι νὰ μὲ συνοδεύης, εἶπεν ἡ πριγγίπισσα. Πί-στευσαν ὅτι λυποῦμαι μὴ δυνάμεν νὰ σοὶ εἰπῶ τὰ πάντα. Ἀλλ' ὥρκισθην.

— Καὶ ἐγὼ δὲν σὲ ἐρωτῶ, ἀπάντη-

σεν ἡ Κατία. Ἡ τυρλὴ ὑπακοὴ καὶ τὸ ἀπόλυτον μυστήριον εἶναι ἀπολύτως ἀναγκαῖα εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ μεγάλου ἡμῶν ἐργου.

Ἐξῆλθεν τοῦ μεγάρου διὰ μυστικῆς κλίμακος καὶ θύρας ἀνοιγομένης εἰς σκοτεινὸν τινα δρόμον, πρὸς τὸ δπισθεῖν μέρος.

(Συνέχεια εἰς τὸ προσεχές.)

ΡΩΣΙΚΟΙ ΕΡΩΤΕΣ

EM. GONZALES

XI

Νο. 13 ἐν τῇ φυλακῇ

Δεκαπέντε ἡμέραι εἶχεν παρέλθει ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Γουρσλώφ καὶ τῆς συλλήψεως τοῦ Ἀλέξανδρου, μετα-φερθέντος εἰς τὰς στρατιωτικὰς εἰρηκτὰς τῆς Μόσχας.

Ἡ ἀρχαία αὕτη μακρόπολις τῆς Ρωσίας ἐώραξε λαμπρῶς τὴν ἀφίξιν τοῦ Τσάρου καὶ τῆς νεαρᾶς Τσαρίνης.

Ὁ σηματωρὸς ἐν τῇ σκοτεινῇ φυ-λακῇ του ἀνεμνησκότο τὰς περιπε-τείας τοῦ ἐρωτᾶς του. Ἡ εὐειδὴς μορφή τῆς Βεράτσκας παρίστατο διηλεκτῶς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν του, τὸ δὲ ἥθικόν αὐτοῦ μαρτύριον ἦτο μείζον τῶν σωμα-τικῶν. Ἐλπιετο ὅτι θὰ ἀποθάνῃ χω-ρὶς νὰ τὴν ἐπανιδῇ. Ἠρξάτο νὰ δυσπι-στῇ εἰς τὸν ἐρωτὰ της. Ἐροδεῖτο μά-λιστα μὴ ὁ προσεγγίζων θάνατός του τὴν εὐχαρίσται, ὡς ἐκναποκιδῶν τὴν κού-ρην ἀλαζονείαν της.

Αἶφνης ἡ θύρα τῆς φυλακῆς ἠνεώ-χθη, ὁ Ἀλέξανδρος ἤγειρε τὴν κεφα-λήν, καὶ εἶδε... τὴν νεαρὰν πριγγί-πισσαν βαδίζουσαν πρὸς αὐτόν. Ἐνό-μιζε κατ' ἀρχὰς ὅτι ἦτο θυρεον, ἀπο-τέλεσμα τῆς τεταραγμένης αὐτοῦ φαν-τασίας.

Ἡ Βεράτσκα ἔφερε φόρεμα ἐορτῆς. Ἡλιακὴ ἐκτίς, εἰσδύουσα ἐκ τῆς θύρας ἐρώτιζε τὸ κάτωχρον πρόσωπόν της.

Ἦτο πραγματικότης. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐπέισθη.

— Ἀ! ἀνέκραξε, δὲν ἠλπιζον τοιαύ-την εὐτυχίαν, πρὸ τοῦ θανάτου μου.

— Ἀλέξανδρε, εἶπεν ἡ Βεράτσκα, δὲν θὰ ἀποθάνῃς.

— Διὰ τί μὲ ἀπατᾷς; Πιστεύεις ὅτι φοβοῦμαι τὸν θάνατον; Ὅτε ἐφόνευσα τὸν συνταγματάρχην, εἴξευρον ὅτι θυ-σιάζω τὴν ζωὴν μου.

— Δὲν θὰ ἀποθάνῃς, Ἀλέξανδρε. Ἀνάγνωθι.

Καὶ ἔτεινεν αὐτῷ ἐπιστολήν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἤρπαξε τὴν χεῖρα

τῆς νεάνιδος καὶ ἔβρεν αὐτὴν εἰς τὰ χεῖλη του. Ἡ χεὶρ ἦτο ψυχρὰ, ὡς χεὶρ νεκροῦ.

— Λάλε, λάλε, εἶπεν αὐτῇ. Ἡ φωνὴ σου μεταβάλλει τὴν εἰρηκτὴν ταύτην εἰς μέγαρον.

— Ἡ χαρὰ σου μὲ ἀποθαρρύνει, Ἀ-λέξανδρε. Κατεραμένη ἄς ᾔῃαι ἡ φωνή μου, ἡ μέλλουσα νὰ σοὶ ἀναγγεῖλῃ χά-ριν χείρονα τοῦ θανάτου.

— Χείρονα τοῦ θανάτου! Τί ἐν-νοεῖς;

— Ναί. Ὁ Τσάρος σὲ ἐξορίζει εἰς Σι-βηρίαν.

Καὶ ἡ νεάνις ἔτρεψε σύσσωμος!

— Εἰς Σιβηρίαν! Θὰ χωρισθῶμεν λοιπὸν διὰ παντός! Ἀ! τῷ ὄντι προ-τιμητέος εἶναι ὁ θάνατος...

Ἐπῆλθον στιγμαὶ σιωπῆς. Οἱ δυ-στυχεῖς δὲν ἐτόλμων ν' ἀτείσωσιν ἀλλήλους.

— Καὶ δὲν εἶναι τοῦτο μόνον, ἐπα-νέλαθεν ἡ νεαρὰ πριγγίπισσα. Ὁ Τσά-ρος γνωρίζει τὸν ἐρωτὰ μας. Εὖτε τρέ-πον, χωρίζων ἡμᾶς, νὰ μᾶς καθυποβά-λῃ εἰς μυρία θανάτους.

— Μὴ καταγογγῇς τὸν δικαστὴν μου, Βεράτσκα, διότι εἶμαι ἄξιος τῆς τιμω-ρίας μου.

— Ἀποδέχεσαι εὐκόλως τὴν τύχην σου, Ἀλέξανδρε. Ἀλλ' ἀγνοεῖς διὰ τί-νις τίχην, ζητοῦσι νὰ μὲ βασανίσωσιν. Ἐνθ' οὐ βαδίζεις εἰς τὴν ἐξορίαν, ἀπαι-τοῦσι παρ' ἐμοῦ νὰ παρεμβῶ τὴν ἐσπέ-ραν ταύτην, ὅπως συγχωρεῖσθαι μετὰ τῆς αὐτοκρατείας...

Ὁ δεσμιώτης ἐξέβαλε κραυγὴν ἐκ-πλήξεως καὶ ἀλγους.

— Εἶναι παραφροσύνῃ! εἶπεν.

— Ὅχι, Ἀλέξανδρε, εἶναι ῥωσικὴ δικαιοσύνη. Ἀλλὰ δὲν θὰ εὐχαριστήσω τοὺς δεσμιῶτας μου. Μάτην θὰ μὲ περι-μένῃ ἡ αὐτοκράτειρα διὰ τὸν τετράχο-ρόν της. Θὰ μείνω μετὰ σοῦ...

— Βεράτσκα! ἀνέκραξεν ὁ δεσμιώ-της, λησμονῶν ἐαυτὸν ἀπέναντι τοῦ κινδύνου τῆς πριγγίπισσας. Βεράτσκα, πρότερός, ἂν τοιοῦτό τι πράττης, ἀπω-λέθης.

— Καὶ τί μὲ μέλλει; ἀπάντησεν ἡ νεάνις ὑπερηφάνως. Δύνανται νὰ δε-σμεύσωσι τὸ σῶμά μου, οὐχὶ ὅμως καὶ τὴν θέλησίν μου. Ὁ ἔρωσ μου εἶναι ἀ-νώτερος τῆς ἐσχάτης τῶν!

— Ἀλλ' ὁ πατήρ σου, πριγγίπισσα. Ἐχεις τὸ δικαίωμα νὰ τὸν θυσιάσῃς εἰς τὸν ἐρωτὰ μας;

Ἡ νεάνις ἐκλινε τὴν κεφαλὴν. Οἱ ὀφθαλμοὶ της, οὔτινας εἶχον ἀποξηρανθῇ καὶ ἐφαίνοντο ὅτι δὲν θὰ κλάσωσι πλέον, ὑγράνθησαν. Ὁ Ἀλέξανδρος ἐ-πλήξεν αὐτὴν κατὰ καρδίαν, καθ' ἣν στιγ-μὴν αὕτη ἐνόμιζεν ὅτι εἶχε πῖσι πλέον ἄχρι τρυγᾶς τὸ ποτήριον τῆς λύπης.

Ὁ νέος δεσμώτης τὴν παρετήρει μετ' ἀνεκφράστου πάθους. Αἰφνης ἰδέα ἀλλόκοτος ἐπῆλθεν αὐτῷ.

— Ναί. Θά πορευθῇς εἰς τὸν χορόν, Βεράτσκα! ἀνέκραξεν. Ἐγὼ σὲ τὸ ζῆ τῷ, ἐγὼ σὲ ἰκετεύω, ἐγὼ τὸ θέλω!

— Εἶναι ἀδύνατον! ἀπήντησεν ἡ Βεράτσκα.

— Θά πορευθῇς εἰς τὸν χορόν, Βεράτσκα, ἐπανελάθεν ὁ Ἀλέξανδρος. Ἀλλ' ἐγὼ, ὁ ἐκθαμβισθεὶς ἀξιωματικός, ὁ ἐξόριστος, θέλω πρῶτον νὰ σὲ ἰδῶ χορεύουσαν ἐνώπιόν μου. Μὴ μοὶ ἀρνηθῇς τὴν χάριν ταύτην. Πρέπει νὰ σὲ ἰδῶ πρῶτον χορεύουσαν μετ' ἐμοῦ, ἑλαφράν, ἀκτινοβόλον, ὡς κατὰ τὴν πρῶτην ἐκείνην ἐσπέραν τοῦ χειμῶνος, καθ' ἣν ἤρξατο ἡ ζωὴ μου.

— Νὰ χορεύσω! εἶπεν ἡ νεῆνις ἐκπληκτος. Νὰ χορεύσω, Ἀλέξανδρε, ἐν τῇ εἰρκτῇ ταύτῃ, ἐνῷ τὰ γόνατά μου τρέμουσιν, καὶ ἐνῷ θά χωρισθῶμεν διὰ παντός!...

— Ὡ! μὴ μοὶ ἀρνηθῇς χάριν τὴν ταύτην, φιλιότη μου. Βιάσουσαν τῆς ἰκεσίας ἀνδρός, ὅστις πορεύεται εἰς τὸν θάνατον.

— Νὰ χορεύσω ἐνώπιόν σου, Ἀλέξανδρε! Δὲν βλέπεις πόσον εἶμαι καταβεβλημένη... Πῶς θά δυνθῶ;...

— Ἄν μὲ ἀγαπᾷς, θά μοὶ παράσχῃς τὴν τελευταίαν ταύτην εὐχαρίστησιν. Ἡ στιγμή αὕτη θά ᾔναι αἰώνια παράδεικος δι' ἐμέ.

Ἡ Βεράτσκα δὲν ἀντέστη περισσώτερον ἔρριψε κατὰ γῆς τὸν πέπλον τῆς διευθέτησε τὴν κόμην τῆς, καὶ εἶπεν αὐτῷ μειδιδῶσα:

— Ἰδοὺ εἶμαι ἡ οἶμη, Ἀλέξανδρε, εἶσαι εὐχαριστημένος.

— Βεράτσκα, εἶται ὥραία ὡς οἱ ἀγγελοι, οἱ ἐρόντες εἰς τὸν θρόνον τοῦ ὑψίστου τὰς προσευχὰς τῶν θνησκόντων! ἀνέκραξεν ὁ Ἀλέξανδρος, ὅστις ἐλησμονεῖ κατὰ τὴν στιγμήν ἐκείνην καὶ τὴν εἰρκτὴν καὶ τὴν ἐξορίαν του.

Ἡ νεῆνις, βλέπουσα τὴν ὀκτίνα ταύτην τῆς χαρᾶς ἀπαστρέπτουσαν εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς τοῦ ἐρατοῦ τῆς, ἐμεθύσθη καὶ αὐτὴ. ἤρξατο δὲ χορεύουσα ἑλαφρά καὶ εὐκίνητος ὡς σὺρίς. Ἡ καρδιά τοῦ Ἀλεξάνδρου ἠκολούθει πάσῃ αὐτῆς τᾷ κινήσει.

— Θεέ μου! ἀνέκραξεν, πόσον εἶναι ὥραία! καὶ ἡ φωνὴ του συμμετεῖχε θαυμασμοῦ καὶ ζήλοτυπίας.

Ἡ Βεράτσκα ἐμεῖδεν αὐτῷ ὡς νόμῳ περιχυλούμενῃ ὑπὸ νέφους. Ἐν τῇ δίνῃ τοῦ χοροῦ εἶχε λησμονήσει τὸ παρόν. Ἐμεθύσκειτο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον, ἐπλανάτο εἰς ἄλλαις χώραις μακρὰν τῆς γῆς. Ἦτο πράγματι εὐτυχὴς ἐν τῇ στιγμῇ ἐκείνῃ τῆς λάθης!

Ὁ Ἀλέξανδρος τὴν ἠκολούθει διὰ

βλέμματος ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον πενήθιμου.

— Πρὸς Θεοῦ! Βεράτσκα, εἶπεν ἐπὶ τέλους, στήθι... Εἶσαι πολὺ ὥραία οὕτω, καὶ ἤμην ἄφρων θελήσας ν' ἀπολαύσω εὐτυχίας, ἥς οἱ ἐχθροὶ ἡμῶν θά ἀπολαύσωσιν ἀνέτως τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἐνῷ ἐγὼ θά ἐπαναπέσω εἰς τὴν μοναζίαν καὶ εἰς τὸ μηδέν. Ὡ! εἶμαι ζαλότυπος, Βεράτσκα, καὶ ἡξεύρεις ὁποῖον ἀλλόκοτον ὄνειρον ἔδλεπον;... Ἐνόμιζον ὅτι σφιγκτὰ ἐγκυκαλισμένοι ἀπεθνήσκουμεν ὅμοι...

Ἡ νεῆνις, δὲν ἐταράχθη ἔσθῃ, μεθυστικὸν μειδιδῶσα, καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Περιέμενα τὴν ὥραϊαν ταύτην λέξιν, Ἀλέξανδρε. Καὶ ἐγὼ ὀνειρευόμην τὸ αὐτό. Οὕτω δὲν θά χωρισθῶμεν.

Καὶ ἔσφυσεν ἐκ τῆς ζώνης τῆς τὸ γνωστὸν γιαταγάνιον.

— Ἀς ἐξαχνίσωμεν, εἶπε τὸ κεφαλὴν! Τὸ γιαταγάνιον τοῦτο ἔχει ἐκδικητὴν τὸ αἷμα, ὅπερ ἔχουσιν.

Ὁ Ἀλέξανδρος ἤρπασε σπασμωδικῶς τὸ ἀπαίσιον ἐκεῖνο τῆς μητρὸς του δῶρον. Ἡ λεπίς ἤστραψεν, ἐξελθούσα τῆς θήκης. Ἡ Βεράτσκα ἐγονυπέτησεν, ὁ Ἀλέξανδρος εἶδεν αὐτὴν εἰπὲρ ποτε ὥραϊαν, μειδιδῶσαν πρὸς τὸν θάνατον, καὶ ἡ παραπορὰ αὐτοῦ καταπραυνήθη.

— Ὅχι, εἶπε, δὲν δύναμαι νὰ πλήξω. Πτωχὴ κόρη, σὺ εἶσαι ἀθώα.

Τότε ἡ νεῆνις ἠγέρθη, καὶ ἐζήτησε νὰ ἀρπάσῃ τὸ γιαταγάνιον, ὅπερ ὁ Ἀλέξανδρος εἶχε ρίψει κατὰ γῆς. Ἀλλ' οὗτος ἔσπευσε νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐπ' αὐτοῦ.

— Δὲν βλέπεις, εἶπε τὸ αἷμα τοῦ συνταγματάρχου ἐπὶ τοῦ γιαταγανίου τούτου; Τὸ ἐνδοξὸν τρόπαιον τῶν προγόνων μου ἐγένετο δι' ἐμέ τρόπαιον ἀτιμίας. Ὁ ἔρωσ σου μὲ παρέσυρε καὶ ἐφόνευσεν ἄνθρωπον μὴ υπερασπιζόμενον! Ἀ! ὁ ἔρωσ σου ἄς μὴ μὲ παρασύρῃ νὰ περιρρονήσω καὶ τὸν Θεόν. οὐχὶ πλέον αἷμα, Βεράτσκα! ἀρκεῖ τὸ χυθὲν...

Ἡ νεῆνις ἀνύψωσε τὴν κεφαλὴν, οἱ ὀφθαλμοὶ αὐτῆς ἠκτινοβόλουν:

— Οὐχὶ πλέον αἷμα! ἔστω, Ἀλέξανδρε. Ἀλλ' ὅ,τι δῆποτε καὶ ἂν συμβῇ δὲν θά χωρισθῶμεν πλέον.

Καθ' ἣν στιγμήν ὁ Ἀλέξανδρος ἤθελε νὰ τὴν ἐρωτήσῃ, τί ἐσήμενον αἱ λέξεις αὗται, ὁ δεσμοφύλαξ ἐσελθὼν εἶπεν εἰς τὴν νεῆνίδα, ὅτι ἦτο πλέον καιρὸς νὰ ἐξέλθῃ. Ἡ κόρη ἐσφίγξε περιπαθῶς τὴν χεῖρα τοῦ δεσμώτου, καὶ εἶπεν αὐτῷ:

— Ποῖα δύναμις θά τολμήσῃ ν' ἀποσπάσῃ τὴν σύζυγον ἀπὸ τοῦ συζύγου τῆς; Ἐγὼ τὸ μυστικόν μου, Ἀλέξανδρε... Καλὴν ἐντάμωσιν!...

Καὶ ἡ θύρα τῆς εἰρκτῆς ἐκλείσεν, ὁ

δὲ Ἀλέξανδρος μόνος ἐν τῷ σκότει μᾶτην ἐβασάνιζε τὸν νοῦν του, ὅπως ἐννοήσῃ τοὺς τελευταίους τούτους λόγους τῆς ἐξελθούσης πριγκιπέσσης.

Τὸ ἐσπέρας ἡ Βεράτσκα παρευρέθη εἰς τὸν χορόν τῆς Αὐτοκρατορίσσης. Οὐδέποτε ὑπῆρξεν ὥραιότερα, θελκτικώτερα. Μᾶτην οἱ περιέργοι ἐζήτουν νὰ ἰδῶσι τὸ ἔχνος ἐνός δακρύου ἐπὶ τῶν παρειῶν τῆς. Καὶ αὐτὸς ὁ Τσάρος ἠπατήθη — τοιαύτη ἡ γαλήνη καὶ ἡ εὐθυμία τῆς πριγκιπέσσης.

Μόλις τὸ αὐτοκρατορικὸν ζεῦγος ἀπεσύρθη, ἡ Βεράτσκα ἐγένετο ἄφαντος.

Τὴν ἐπαύριον ἐγένετο γνωστὸν ὅτι, συζευχθεῖσα τὴν νύκτα μετὰ τοῦ Ἀλεξάνδρου ἐν τῇ εἰρκτῇ, ἀνεχώρησε μετ' αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς του εἰς Σιδηρίαν.

Ὁ πρίγκιψ Μουριάκιν ἔδωκεν εἰς τὸν Τσάρον τὴν ἐπιστολήν, δι' ἧς ἡ θυγάτηρ του τὸν ἀπεχαιρέτιζεν, ἀκολουθήσασα περὶ τὴν ἀπαγαγοῦσαν τὸν δεσμώτην ἄμαξαν.

Ὁ αὐτοκράτωρ δὲν συνεκινήθη, ἀπέπεμψε δὲ τὸν γηραιὸν αὐλικόν, εἰπὼν αὐτῷ ὅτι ἐδεικνύετο λίαν ἐπισεικῆς κλείων τοὺς ὀφθαλμοὺς εἰς τὴν ἀναχώρησιν τῆς θυγατρὸς του καὶ τῆς Ναθαλίας...

Τί δύναται νὰ περιγράψῃ τὰ δεινὰ τῶν τοιῶν ἐκείνων δυστυχῶν κατὰ τὴν ὁδοιπορίαν; Αἱ δύο γυναῖκες εὗρον ἐν τῇ ἀφουσίᾳ των τὴν ἰσχὺν νὰ ἀνθέξωσιν. Ἐπὶ τέλους ἐφθασαν εἰς τὸ προσωρινόν μέρος, ἐντὸς τελματώδους ἐρήμου, καὶ εἰς πάντε λευγῶν ἀπόστασιν ἀπὸ πάσης ἀνθρωπίνης κατοικίας, μὴ ἔχοντες ἄλλαν τροφήν, ἢ τὸ κονίγιον. — τροφήν, ἣν καθ' ἐκάστην ὁ Ἀλέξανδρος ἔτρεχεν ἐν μέσῳ τῶν τελμάτων ἢ τῶν χιόνων ὅπως προκηθευθῇ. Ὁ βίος των ὑπῆρξε διηνεκὴς ἀγωνία. Οὐδεμία φαντασία, δι' ὅσον γόνιμος καὶ ἂν ᾔναι δύναται νὰ ἐπινοήσῃ τοσαύτην φαίην. Δύο τέκνα προστεθῆσαν εἰς τὴν μικρὰν οἰκογένειαν, δύο μικροὶ ἀγγελοι, οἵτινες ἀντὶ νὰ ἀποτελῶσι τὴν χαρὰν καὶ τὸ καύχημα τῶν γονέων των, συνετέλουν εἰς τὸ νὰ ἐπαυξάνωσι τὴν ἀπελπισίαν των. Καὶ τῷ ὄντι! ὁποῖον ὀρικῶδες μέλλον ἐπαυλάσσετο εἰς τὰ δύο ἀθώα ἐκεῖνα πλάσματα!...

Μετὰ παρέλευσιν δύο ἐτῶν, ὁ πρίγκιψ Μουριάκιν ἐτόλμησε νὰ παρουσιασθῇ εἰς τὸν Τσάρον καὶ νὰ δείξῃ αὐτῷ ἐπιστολήν τῆς θυγατρὸς του, — Ὁ Τσάρος ἀπήντησε:

— Θαυμάζω ὅτι τολμῶσιν ἔτι νὰ μοὶ λαλῶσι περίεγκληματις, δις παραβιάσαντες τοὺς νόμους τῆς πατρίδος του. Ἡ ἐπισεικία εἰς τὴν περίστασιν ταύτην θά ᾔτο ἀδυναμία.

Περὶ τῆς Βεράτσας καὶ τῆς Ναθαλίας

οὐδὲ κὰν λέξιν εἶπε. Δὲν ἀπεδέχθησαν εὐχαρίστως τὴν τύχην των;...

Παρήλθον ἀκόμη δύο ἔτη. Ὁ βίος τῶν δυστυχῶν ἐξορίστων κατέστη ἀφόρητος...

Ἡμέραν τινα τοῦ Ἰουλίου τέθριππος ἀμαξία ἔστη ἐνώπιον τῆς καλύβης, ἣτις ἐχρησίμευεν αὐτοῖς ὡς οἴκημα. Ἀγνωστος κατέλθων αὐτῆς εἰς τὴν θύραν ἀπέθετο κιβώτιον, καὶ ἱππεύσας ἐφ' ἱππου, ὃν ἔσυρεν ὀπίσθεν τῆς ἀμαξίας ἐγένετο ἀφαντος.

Ἡ οἰκογένεια κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην περιεπλανᾶτο ζητοῦσα τροφὴν ὅτε ἐπανεῴχθη ἐλαύμασεν ἰδοῦσα τὴν ἀμαξίαν καὶ τὸ κιβώτιον, ἐπὶ τοῦ ὀπίου ἦτο ἐπιστολὴ ἀπευθυνομένη πρὸς τὸν Ἀλέξανδρον. Οὗτος ἠνέωξεν αὐτὴν τρέμων σύσσωμος, καὶ ἀνέγνω:

«Ἀλέξανδρε!

Ἐφίλος εἰς ὑμᾶς ἀρωσιωμένος, ὃν ὁμῶς οὐδέποτε θὰ μάθεται, πνέχει ὑμῖν τὰ μέσα τῆς ἀποδράσεως. Ἐν τῇ ἀμαξίᾳ θὰ εὕρητε τροφάς, ἐν τῷ κιβωτίῳ χρήματα, ἐνδυμασίαις καὶ πλαττὸν διαβατήριον χρησιμαποιοῦσατε ταῦτα, καὶ ἡ τύχη εἴθι νὰ ἐπιστήσῃ τὴν τολμηρὰν ἀπόπειράν. Ἄν ὁ ἀποστέλλων ὑμῖν ταῦτα δὲν ἦλθε πρὸ πολλοῦ εἰς βοήθειάν σας, δὲν ἠδυνήθη νὰ τὸ πράξῃ. Χαίρειτε καὶ εὐδαιμονεῖτε.»

Ἡ ἐκπληξὶς τῶν ἐξορίστων ἦ· ὁ μεγάλῃ. Ἐγονυπέτησαν καὶ ἐδεήθησαν ὑπὲρ τοῦ ἀγνωστοῦ φίλου, ὅστις ἀποκρύπτων τὸ ὄνομά του ἀφῆρει ἀπ' αὐτῶν τὴν εὐχαρίστησιν τῆς εὐγνωμοσύνης.

Τέσσαρες μῆνας μετὰ ταῦτα, ἐν τινὶ οἰκίᾳ τῆς Γενεύης, οἰκογένειά τις ἐκάθητο εἰς τὴν τράπεζαν. Ἡ οἰκογένεια αὕτη συνέκειτο ἐξ ἑνὸς ἀνδρός, δύο γυναικῶν καὶ δύο παιδίων. Ἡ νεωτέρα τῶν γυναικῶν ἦτο σπανίας καλλονῆς. Μετέφερε τὰ ἀκτινοβόλα βλέμματά της ἀπὸ τοῦ ἀνδρός εἰς τὰ παιδιά, ἡ δὲ χαρὰ ἐφαίνετο ὑπερεκχειλίζουσα ἐν τῇ καρδίᾳ της. Καὶ ὁμῶς νέφος τι ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐσκίαζε τὸ ἀκτινοβολοῦν πρόσωπόν της. Ἐπὶ τέλους βαθὺν ἐκπέμψαπα στεναγμὸν:

— Ἀλέξανδρε, εἶπε, διατί ἡ εὐτυχία ἡμῶν νὰ μὴ ᾔται πλήρης; διατί νὰ μὴ ᾔται ἐν μέσῳ ἡμῶν καὶ ὁ πατήρ μου;

Ἀφῆνης ἡ θύρα ἠνεόχθη, καὶ πολιόθριζ γέρον, κεκαλυμμένος ὑπὸ κανιορτοῦ, εἰσῆλθεν.

Ἦτο ὁ πρίγκιψ Μουριάιν.

Ἡ περὶ τὰς ἐξέδρας κραυγὴν χαρᾶς καὶ ἐρρίφθη εἰς τὰς ἀγκάλας τοῦ πατρὸς της. Ὅποια δὲ ὑπῆρξεν ἡ ἐκπληξὶς πάντων, ὅτε ἔμαθον ὅτι ὁ ἀγνωστος φίλος, ὁ παρασχὼν αὐτοῖς τὰ μέ-

σα τῆς ἀποδράσεως, ἦτο αὐτὸς ὁ πρίγκιψ, ὅστις φοβηθεὶς μὴ ὁ ἀπεσταλμένος αὐτοῦ ἀνακαλυφθῇ καὶ συλληφθῇ, θέλων δὲ ἀφ' ἐτέρου καὶ νὰ τιμωρήσῃ ἐμβάλλων οὕτως εἰς ἀνησυχίαν καὶ σκέψεις τὴν θυγατέρα του, διότι τὸν ἐγκατέλιπε, ἐτήρησε μυστικὰς τὰς ὑπὲρ ἀπελευθερώσεώς των ἐνεργείας του καὶ τὸ ὄνομά του. — Ἰδιοτροπία γέροντος!...

(τελὸς)

ΒΙΚΤΩΡΙΑΝΟΣ ΣΑΡΔΟΥ

Ὁ εὐτυχὴς κωμωδιογράφος, ὅστις διὰ τῆς ποικίλης καὶ γονίμου εὐφίας του συγκινεῖ τὸ κοινὸν πάθος τῆς Εὐρώπης καὶ τοῦ μέρου ἐκείνου τῆς Ἀμερικῆς ὅπου ὑπάρχει κοινὸν (διότι οἱ ἐρυθρόδερμοι δὲν ἔχουσι θέατρα, οἱ δὲ Μορμόνοι δὲν θὰ ἐπέτρεπον εἰς τὰ θέατρά των τὴν παράστασιν τῆς Φερνάνδας ἢ τῆς Δόρας), ὅστις γινώσκει νὰ θυγγάνῃ ὅλας τὰς χορδὰς καὶ νὰ προετοιμάζῃ τὰ καταπληκτικὰ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀποτελέσματα, ὅστις μεταπίπτει ἀπὸ τοῦ δράματος εἰς τὸν μῦθον, ἀπὸ τῆς Πατρίδος εἰς τὴν Παρίλλον, ὅστις ἐνίοτε ἀναμιγνύει τὸν μῦθον μετὰ τὸ δράμα ὥς εἰς τοὺς ἐπιστηθίους μας καὶ τοὺς καλοὺς χωρικοὺς μας πρὸ εἰκοσαετίας ἦτο ἄνθρωπος ὅλως ἄλλοιος, ἀφ' ὅ,τι εἶνε σήμερον.

Ὁ πύργος τοῦ Μαριλὺ ἔτι δὲν ἦτο ἀνοικτός δι' αὐτόν, αἱ δὲ Ἐφίγες αἱ ὠραίζουσαι τὴν μεγαλοπρεπὴ κιγκλίδαν ἣτις περιβάλλει αὐτόν, αἰσώσαν ἀποθαυμασθεῖσαι ἐν τῇ παγκοσμίᾳ ἐκθεσεῖ δὲν εἶχον ἔτι κατασκευασθῇ καὶ ἦσαν μόνον ὄνειρον ἐν τῷ νῷ τοῦ γλύπτου· οὐδ' εἶχον ἔτι συναθροισθῇ οἱ τόμοι, οἱ ἀποτελοῦντες τὴν πλουσίαν βιβλιοθήκην τοῦ πύργου, οὐδ' εἶχε πλουτισθῇ ὡς μουσεῖον ὑπὸ πολλῶν προδόντων τῆς τέχνης τὸ δωμάτιον ὅπου ὁ Σαρδοῦ ἐργάζεται, ριγκλὸς καὶ τὸ θέρος ἔτι, τὸν λαίμῳ καὶ τὸν πώγωνά περικεκλιμένον ἔχων ὑπὸ μαλλίνου σκεπάσματος καὶ βυθίζων τὴν κεφαλὴν ἐντὸς εὐρυχώρου σκούφου ἐξ ὀλοσφαικοῦ.

Διότι, πρέπει νὰ τὸ εἰπῶμεν, ἔστω καὶ μετὰ τὸν κίνδυνον τοῦ ν' ἀπογοητεύσωμεν τὰς κυρίας, οἵτινες μετὰ πάλλους καρδίαν ἠεροάσθησαν τὰς ἐρωτικὰς σκηνάς, ἃς ὁ συγγραφεὺς τοῦ *Fernand* διέσπειρεν εἰς τῆς κωμωδίας το, καὶ αὐτὸς ὁ Βικτωριανὸς Σαρδοῦ οἱμοῖ! φέρει τὸ μάλλινον περιλαίμιον καὶ τὸν σκούφον.

Ἐχει καὶ ὁ Σαρδοῦ ἐν τῇ ἱστορίᾳ του τὴν σελίδα τοῦ ἀγῶνος πρὸς τὴν φυσικὴν κλίσιν, οὔτινος πρῶτος ἦρως ὑπῆρξεν ὁ Ὀβιδίδιος.

Ἀμα ἐξῆλθε τοῦ γυμνασίου ἐδήλωσεν ὅτι ἐσκόπει νὰ ἐπιδοθῇ εἰς τὴν φιλολογίαν καὶ νὰ γράφῃ στίχους. Ἀλλ' ὁ πατήρ του, ὅστις ἐξετίμα μὲν τοὺς στίχους ὡς τὴν γλῶσσαν τῶν θεῶν, ἐγίνωσκεν ὅμως ὅτι ὁ υἱὸς του δὲν εἶχεν εἰς τὴν διάθεσίν του τὴν ἀμβροσίαν καὶ τὸ νέκταρ, ἠθέλησεν ἀπ' ἐναντίας εἰς ἄλλο ὠφελιμώτερον ἐπάγγελμα νὰ ἐπιδοθῇ καὶ ἐπικερδέστερον.

Ὁ Βικτωριανὸς ἐξελέξατο τὴν ἱατρικὴν, ἀνέτεμε πολλὰ πτώματα μετὰ μείζονος ἐπιδεξιότητος ἰσως ἀφ' ὅσων ἐπαδείξατο κατόπιν, ἀνατέμνων ἠθικῶς τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν, ἥς τὰς ἰσας ὀλίγον καταγίνεται νὰ ἐξακριβώσῃ διὰ τῆς λεπτῆς σμίλης.

Ὁ Augier εἶνε μεγαλείτερος ἀνατόμος, ὁ δὲ Δουμᾶς υἱὸς παθολόγος δ-ξυδερκέστερος αὐτοῦ.

Καὶ ὁμῶς ὁ Σαρδοῦ, λύων τοὺς ἐπιδέσμους τῶν ἀσθενῶν, φλεβοτομῶν ἢ γράφων συνταγὰς εἰς τὰ νοσοκομεία δὲν ἀπώλεσεν οὐχ ἥττον τὴν παλαιὰν συνήθειαν τοῦ νὰ γράφῃ στίχους.

Ἀγνοοῦμεν ἂν οἱ ἀσθενεῖς του ἐζημιούντο ἐκ τούτου τὸ βέβαιον εἶναι αἱ Μοῦσαι δὲν ἐκέρδιζον βεβαίως.

Ἡ λύρα, ἀπαιτοῦσα λεπτὴν καλλιτεχνικὴν ἐργασίαν καὶ ἐξωτερικὴν μορφήν ἐπιμεμελημένην ἦτο ἀνοίκειος διὰ τὸν Σαρδοῦ, ὅστις ταχέως τὸ συνησθάνθη· ἐπειδὴ δὲ ὅλοι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν λατινικὴν φυλὴν, ὅτάν ἐχῶσιν εἴκοσιν ἔτη θεωροῦσι καθήκον νὰ γράψωσι λυρικὰς ποιήσεις ἢ τραγῳδίαν, ὁ Σαρδοῦ ἐσκέφθη νὰ γράψῃ τραγῳδίαν. Πράγμα περίεργον! ὁ Σαρδοῦ ὀλίγας φορές εἶχε παρευρεθῇ εἰς τὸ θέατρον. Εἶχεν ἀκούσει τὰς κωμωδίας τοῦ Σκριβ, τοῦ Μελλεβίλ καὶ τοῦ Βαγιάρδου καὶ εἶχεν ἐξ αὐτῶν σχηματίσῃ τὴν χειρίστην περιφρονητικὴν ἰδέαν διὰ τὸ σύγχρονον αὐτοῦ θέατρον.

Ἐκ τῶν νεωτέρων ἔργων οὐδὲν τῷ ἤρρεσκε, πλὴν τῶν δραμάτων τοῦ Οὐγκώ. Ὑπναιροπώλει τὸ ὕψος τοῦ Σαιξπήρου καὶ τοῦ Καλερώνας. Ὁ Σκριβ οὗτος τῆς δευτέρας πεντηκονταετηρίδας τοῦ 19^{ου} αἰῶνος, ἀτημέλητος, ὡς ὁ πρῶτος, ἦτον γόνιμος ἀλλ' ἰσχυρότερος ἐκείνου κατὰ τε τὴν φαντασίαν καὶ τὴν πλοκὴν τοῦ μύθου, περιφρονεῖ τὴν κωμωδίαν καὶ τὰς ἐλαστικότητάς της.

Καὶ ἰδεάσθη τραγῳδίαν τινα, μέλιστα τρεῖς τραγῳδίας, ἡ κάλλιαν εἶπειν τριλογίαν παριστάνουσαν πάσας τὰς φάσεις τῆς μεταρρυθμίσεως, τούτῃστι